

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'ריז

ערב שבת קודש
פרשת תולדות
כ"ח בחשוון התשע"ח

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

חב"ד
כל הלב לכל אחד
צעירי אגודת חב"ד

פקודת יום

נשיא הדור נותן כוחות לשליחות

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו פעל חידוש בענין השליחות: שהרי, גם בתורה מדובר אודות השליחות... וכן במשך הדורות מוצאים לפעמים שגדול בישראל שלח משהו בשליחות בעניני תומ"צ - הנה ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר נתחדש חידוש מיוחד, בכך שפעל ודרש שכל הדור הינם שלוחים לפעול בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה. ועד שמינה שלוחים בפועל ושלחם למקומות מסויימים להפיץ היהדות והמעיינות חוצה.

...בכל דור ודור ישנו נשיא הדור, והקב"ה "גלה סודו אל עבדיו הנביאים", ונשיא הדור נותן כחות לכל אנשי הדור לבצע שליחותם בקיום התומ"צ ולעשות את העולם דירה לו ית', ובמיוחד - בשליחות החדשה שבכל דור ודור.

ובזה גופא, נפעל חידוש ע"י נשיא דורנו - כ"ק מו"ח אדמו"ר - שפעל חידוש וגילוי מיוחד ונעלה ונתן כח חדש בכללות ענין השליחות של כל יהודי בתור שלוחו של הקב"ה, ופעל שזה ירד בגילוי ובפועל ממש לכאו"א מישראל בתור יסוד ודרך בעבודת ה', וזהו ע"י שהורה (ונתן הכוחות לכך שהשליחות של כל יהודי בדור זה היא להפיץ תורה ויהדות ולהפיץ המעיינות חוצה.

(משיחות ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו ה'תשמ"ז - בקשר עם כינוס השלוחים הרביעי)

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ח במרחשוון ה'תשע"ח - ו' בכסלו ה'תשע"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ח במרחשוון	הלכות שביית יו"ט. פרק ד-ו.	הלי תשובה פרק ד.	מ"ע קסב. מ"ל"ט שכה. מ"ע קסג. מ"ל"ט שכו.
ש"ק	כ"ט במרחשוון	פרק ז-ח. הלכות חמץ ומצה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע קסו. מ"ל"ט שכו. מ"ע קסז. מ"ל"ט שכה. קצט.
א'	א' בכסלו	פרק ב-ד.	פרק ו.	מ"ע קנו. מ"ל"ט קצז. קצח.
ב'	ב' בכסלו	פרק ה-ז.	פרק ז.	מ"ל"ט ר. רא. מ"ע קנח.
ג'	ג' בכסלו	פרק ח. נוסח ההגדה. הלכות שופר וסוכה ולולב.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מ"ע קנו. ספר משנה תורה סוף ההלכות חמץ ומצה: נוסח ההגדה. מ"ע קע.
ד'	ד' בכסלו	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע קסח.
ה'	ה' בכסלו	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע קסט.
ו'	ו' בכסלו	הלכות שקלים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	מה אהבתי וגו'. ספר אהבה והוא ספר שני.. הלי ק"ש.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעא.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	סוף הזריחה	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ח במרחשוון	4.09	4.56	6.19	8.47	11.26	11.56	4.39.8	5.06	
ש"ק, כ"ט במרחשוון	4.09	4.57	6.20	8.47	11.26	11.56	4.39.4	5.05	
א', א' בכסלו	4.10	4.58	6.21	8.48	11.26	11.56	4.38.9	5.05	
ב', ב' בכסלו	4.11	4.58	6.21	8.48	11.26	11.56	4.38.5	5.04	
ג', ג' בכסלו	4.12	4.59	6.22	8.49	11.27	11.57	4.38.1	5.04	
ד', ד' בכסלו	4.12	5.00	6.23	8.49	11.27	11.57	4.37.7	5.04	
ה', ה' בכסלו	4.13	5.01	6.24	8.50	11.27	11.57	4.37.4	5.03	
ו', ו' בכסלו	4.14	5.02	6.25	8.51	11.27	11.57	4.37.1	5.03	

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטיו" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
תולדות	4:03	5:17	4:17	5:18	4:07	5:16	4:22	5:20
ויצא	4:01	5:15	4:15	5:16	4:04	5:14	4:19	5:18

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

מערכת: לוי-יצחק שייקיביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

הכי גדולה ביום י"ט כסלו, ראש-השנה לחסידות, וכפעולה נמשכת - גם בימים שלאחרי זה, ובפרט בימי חנוכה, סיום החודש.

(ב) בכל יום בחודש כסלו ילמדו כל אחד מהאנשים הנשים והטף (ומה טוב - ברבים, בעת ההתועדויות הנ"ל וכיוצא בהן) עניין (נוסף) בתורת החסידות, מתורתם של כל אחד מרבותינו נשיאינו [הן של כל אחד מהם בנפרד, והן כפי שהם קשורים יחד ומהווים המשך זה לזה], ומה טוב - מתורתם של שלושת אבות החסידות: הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, ומה-טוב - שבכל יום יוסיפו בלימוד, הן בכמות והן באיכות, החל מהעניין שהזמן גרמא - תורתו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, שהיא באופן ד"רחובות הנהר" כולל ובמיוחד - בספרים החדשים שנדפסו לאחרונה, ומצווה גוררת מצווה - מתורתם של כל הנשיאים, ועד לתורתו של נשיא דורנו¹⁵.

ונוסף על הלימוד עצמו - ישתדלו כל אחד ואחת בהפצת המעיינות הוצה, לפעול על עוד יהודים שיעשו כן.

(1) נוסח התימנים הוא מְחַלֵּת (שו"ת פעולת צדיק ח"א סי' טו), אבל במנחת-שי מביא מספרים מדויקים שיש לקרוא מְחַלֵּת, וכ"ה בתיקון איש מצליח' ובחומש 'תורה-תמימה' (וכן מופיע בתנ"ך בתיקון, וב"שינויים לפי דפוסיים ראשונים" שבתורה שלימה ס"פ ויחי). ובהקלטות קרה"ת של הר"מ שוסטרמאן ע"ה קורא מְחַלֵּת (כמו שמופיע בתנ"ך קורן, ובתורה שלימה על אתר, וצ"ע). וראה 'בצל החכמה' עמ' 117 שהרבי אמר שאינו אחראי לפרטי הקריאה במניין שלו. ועצ"ע (באותו עניין ממש) מ'תורת מנחם' ח"ד עמ' 156.

(2) קרא הפטרה אחרת - קורא אחריה 'מחר חודש', ואם נזכר אחר הברכות, קורא אותה בלא ברכה (לוח כולל-חב"ד).

(3) 'התועדויות' תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ.

(4) לאחר האירוע שהיה בשמני-עצרת באותה שנה. פרשת הדברים בארוכה בקונטרס 'ראש חודש כסלו' הוצאת 'ופרצת', כפר-חב"ד (תנש"א). סעודת ההודיה התקיימה רק בזאת חנוכה. כן חובר לכבוד העניין 'מארש' מיוחד (ע"י הרה"ר ר' פייטל שי' (ברצ"ל) הלוי לוי. כנראה, הושר לראשונה בר"ח כסלו תש"מ) ה'מארש' מופיע בקלטת-שמע של 'ילדי ליבאוויטש - לונדון' בשם "מי ארמיה", צד א.

(5) שו"ע ורמ"א סי' תיז ס"א, שהפרטים תלויים במנהג המקום. יש מקומות שאסרו תפירה [ב'התועדויות' תשמ"מ ח"ב עמ' 948 מודגשת מלאכה זו, וצוין לתשב"ץ ח"ג סי' רמד], סריגה, כיבוס (ידני), וגיהוץ שלא לצורך היום (ראה שם: שערי-תשובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב. אשל-אברהם הרה"צ מבוטשאטש).

ובערך-השולחן שם ס"י כתב ש"אצלנו" נשים העוסקות באומנות - עושות מלאכה, שלא קיבלו עליהן להפסיד פרנסתן (ואצ"ל ביחס למלאכות הקשורות בחינוך, ראה ס' חולי-המועד כהלכתו, פרק ו, סעיף עה).

(6) 'מפני חשש סכנה, כי כן הזהיר רבי יהודה החסיד' [בצוואתו אות מח], שו"ע אדה"ז סי' רס ס"א. ומה שלא הביאו המ"א ואדה"ז שם את נטילת הציפורניים, ביאר במילואים (א) לסי' זה בסו"ס 'קיצור הלכות משו"ע אדה"ז', מפני שבעש"ק יש להקל בפרט זה.

(7) ראה 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' שב שדן בזה, ומסיים: "ולדעתי יש לעשותה (תיקף) לאחר ראש-חודש". וכן במענה שלאח"ו. סיבת הזריזות בזה, ראה שם עמ' שא.

(8) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח ר"ל שי' גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"י צ' בשם אדמו"ר מהורש"ב, שאין לומר הלל שלא כסדר התפילה, כי אחר-כך, כשיתפלל שמו"ע ללא הלל, יהא זה כמו "אין אלטע געבאקענע בולקע" [=חלה ישנה שנאפתה מזמן].

וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח בשם שלמי ציבור: "ואין דעת האר"י ולה"ה נוחה... לומר דברים שלא כסדרן". זאת למרות שעל-פי הגלגה פסק אדה"ז סי' תפח ס"ג לומר הלל עם הציבור גם אם הוא קודם התפילה, כשם שפסק בסי' נב ס"א לדגל בפסקי-דומרה כדי להתפלל בציבור, ולמעשה נמנעים מזה לגמרי כמבואר באג"ק חט"ו עמ' קע וח"ח עמ' פא. ועיי"ש ח"ז עמ' סז, שאף שרבותינו נשיאינו היו מאריכים הרבה בתפילת שבת, הנה ביום טוב היו מסתדרים באופן שגמרו תפילת השחר עם הציבור ואמרו הלל עמהם, ע"כ. ולכאורה כך נהגו גם בראש-חודש (ראה סה"ש תש"ו עמ' 11. 'רשימות היומן' עמ' רי). וע"ע בס' 'דיני ומנהגי ר"ח - חב"ד' עמ' נה.

(9) א) בס' שער הכולל ס"פ לו ביאר דברי אדה"ז ('ויאמר...') שצריך לבטא שם זה בפה, אף שע"פ הראי"ל נוהגים מלהזכיר שמות-מלאכים (ושער המצוות פרשת שמות. ס' שמירת הגוף והנפש סי' צ"ג, ושי"ג. וגם בתפילה, כמו ביה"ר שלאחר התקיעות - מטה אפרים סי' תקצ"ט, קיצור שו"ע סי' קכט סעיף טו), כי שם 'זבדיה' הוא גם שם-אדם בתנ"ך (עזרא ח, ח ועוד).

(ב) פשטות לשון המקובלים היא שזהו שם של הקב"ה, מאידך בס' אמרי פינחס השלם (ליקוט דברי הרה"ק ר' פנחס מקוריץ נ"ע) אות תנא, כתב שהוא שם מלאך.

(ג) ע"פ הכוונות שבס' משנת חסידים וכו' משמע שאות ב' של 'זבדיה' צ"ל מנוקדת בקמץ (שלא כפי שמופיע בתנ"ך בשם הנ"ל), ומה שלא ניקד זאת אדה"ז - י"ל שהוא כדי שיהא שווה לכל נפש, בכל ניקוד, וידע"י י"ן ניקוד זאת כפי ידיעתם (כל אלו - ע"פ 'סידור רבינו הזקן עם ציונים והערות' עמ' תפא, ובקונטרס 'לוח השמטות ותיקונים' שלו לעמ' זה). וא"כ עדיף לחזור ולהדפיסו כפי שהיה, ללא ניקוד.

(10) היום-יום, א' ד"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

(11) מענה לעניין קביעת זמן לטיפול רפואי - לקוטי-שיחות כרך כ ס"ע 569.

(12) סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 78 ובהערה 1.

(13) אגרות-קודש ח"ה עמ' כט"ל.

(14) ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

(15) וכבר יצא לאור ילקוט מותאם להצעה זו: "ילקוט רבותינו נשיאינו, מחולק לימי חודש כסלו", צפת ה'תש"ס.

ע"פ הספר 'הלכות ומנהגי חב"ד'

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש, פרשת תולדות

כ"ט במרחשוון, מברכים החודש וערב ראש חודש כסלו

אמירת תהילים בהשכמה. אחר כך ילמדו כשעה מאמר חסידות, ואחר כך התפילה. בקריאת תיבת 'מחלת' שבסיום הפרשה (כח, ט), במבטא האשכנזי, יש כמה נוסחאות.¹ הפטרה: 'מחר חודש'.² ברכת החודש: המולד – מוצאי שבת קודש ליל א', בשעה 12:57.

מברכים "ראש חודש כסלו – ביום הראשון". אין אומרים 'אב הרחמים'. יום התועדות. "בשבת זו צריכים להתחיל כבר בהכנות הדרושות לקראת "מבצע חנוכה", כדי שיוכלו לארגן מבעוד מועד ש"מבצע חנוכה" יהיה באופן של "שטורעם", ובאופן ד"לכתחלה אריבער". ומכיוון שכל ענייני החודש כלולים ב"ראש חודש", ובפרט כאשר מדובר אודות חנוכה שהוא בסוף חודש כסלו – "נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן" – אזי צריכים להתחיל בכל עניינים אלו מראש חודש כסלו, ולכן צריכים לעורר אודות עניין זה בשבת מברכים חודש כסלו.³ במנחה אין אומרים פסוקי 'צדקתך'.

יום ראשון

א' בכסלו – ראש חודש

היום הבהיר "ראש חודש כסלו". עורכים התועדות חסידית, לרגל היום בו נרפא כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ממחלתו בשנת תשל"ח ויצא לביתו.⁴ [כמה ממנהגי ראש חודש נדפסו לאחרונה ב'התקשרות' לשבת בראשית. כאן נזכרו מנהגים נוספים]. בתפילת ערבית של מוצאי שבת, טופחים על השולחן כדי להזכיר לציבור לומר 'יעלה ויבוא'. מנהג הנשים שלא לעשות מלאכות מסויימות בראש חודש.⁵

תספורת: נוהגים שלא להסתפר (ושלא ליטול הציפורניים) בראש חודש.⁶ גם תספורת מצווה לילד בהגיעו לגיל שלוש, תידחה למחרת.⁷ שחרית: יעלה ויבוא. חצי הלל.

אומרים את ההלל כסדר התפילה, והמאחרים לתפילה בציבור לא יאמרוהו לפני התפילה או בתוך פסוקי דזמרה, כי אמירתו על הסדר חשובה יותר מאמירתו בציבור.⁸

בסיום ההלל אומרים: "יהללוך ה' אלוקינו כל מעשיך" בהשמטת תיבת 'על'. מיד לאחר מכן, אומרים: "ואברהם זקן... זבדיה...⁹ – כל זאת יחד אומרים שלוש פעמים.¹⁰

גם הש"ץ אומר זאת לפני קדיש תתקבל. חודש כסלו: חודש כסלו הרי בכלל מוצלח יותר מאשר החודש שלפניו ושלאחריו.¹¹

מצד ריבוי הימים טובים שבו, נעשה כל החודש כמו יום טוב, ועד שפועל גם בחודש מרחשוון שלפניו (שאין בו אפילו יום טוב אחד) שנחשב כמו ערב יום טוב.¹²

"נחיצות גדולה לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד. ובפרט החל מהימים י' בכסלו, י"ט בכסלו ואילך, וסידור הדברים בפרסום המתאים. ולא רק בהנוער החרדי בלבד, אלא גם זה שלעת עתה עדיין אינו חרדי, הנמצא לעת עתה 'חוצה'.¹³

שתי הצעות שהציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לחודש זה:¹⁴

(א) בהתאם לזה שחודש כסלו הוא "חודש חסידי", לבטא זאת בכך שבמשך החודש יערכו התועדות חסידיות בכל מקום ומקום, הן לאנשים והן לנשים (כמובן, בנפרד), וכדאי גם לצרף את הטף. בהתועדות אלה ידברו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה, נגלה וחסידות, ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה. ובמיוחד – בימים טובים החסידיים חודש זה, החל מ' כסלו ואילך בכל יום, בכל מקום וחוג לפי עניינו, עד להתועדות

בשליחותו של 'יצחק' זוכים לכל הברכות

חידוש השליחות בפרשתנו ("וישלח יצחק"), לעומת שליחות אליעזר על ידי אברהם • בהיותו מציאות לעצמו, מבצע השליח את שליחותו כעניין שלו ביתר חיות ותוקף, אף במקום שהמשלח אינו מגיע אליו, ועם זאת – "כמותו" של המשלח • נשיא דורנו מברך את השלוחים, לפני, בעת, ואחרי צאתם לשליחות בברכות נעלות ביותר, ועלידי כך יוכלו להוסיף מרץ בקיום השליחות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

השלוחים.

2. הפעם הראשונה בה מדובר בתורה אודות "שליחות" היא בסיום פרשתנו⁵ (בשיעור היומי של יום השבת)⁶ – "וישלח יצחק את יעקב גוי".

ואף על פי שגם לפני כן, בפרשת חיי שרה⁷, מסופר ובארוכה, אודות השליחות ששלח אברהם אבינו את אליעזר (וגם שליחות זו היתה באותו עניין – "לקחת אשה"⁸) – הרי אברהם אבינו לא שלח את אליעזר בתור "שליח" אלא בתור "עבד", וכמודגש בכתוב בתחילת הפרשה⁹ "ויאמר אברהם אל עבדו", וכן בתחילת דברי אליעזר¹⁰ – "עבד אברהם אנוכי".

ואף שישנה נקודה משותפת בין שני הדברים (שליח ועבד), ששניהם מורים על פעולה באמצעות הזולת – הרי מובן שעבד ושליח הם

5 משא"כ וישלח את היונה (נח ח, ח) – אין זה הגדר דשליחות דנדר"ד, כי היא בכן אדם דווקא. ויתירה מזה שאין שליחות לחשו"ו "דלאו בני דיעה נינהו" (גיטין כג, א).

6 כח, ה.
7 כד, ב ואילך.
8 שם, ד, כח, ו.
9 שם, ב.
10 שם, לד.

א. כינוס השלוחים העולמי, של השלוחים שי' דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בכל מרחבי תבל, מתחיל בשנה זו, בשבת זו, שבת קודש פרשת תולדות.

והנה, על פי תורת הבעל-שם טוב הידועה¹ שכל דבר הוא בהשגחה פרטית, ולכן צריך יהודי ללמוד הוראה מכל דבר שהוא רואה או שומע², ועל אחת כמה הזכמה מפרשת השבוע שקוראים ולומדים בזמן זה, כתורת אדמו"ר הזקן הידועה³ ש"יש לחיות עם הזמן" – מובן שלפרשת השבוע יש שייכות, שייכות שניתן ללמוד ממנה הוראות לגבי כינוס השלוחים.

לפעמים יש צורך לחפש את השייכות וההוראה שבעניין מסוים, ולפעמים, ובפרט בדור ש"אכשור דרי" (בתמיהה)⁴ – מראים לבני ישראל הוראות ברורות ומאירות, כדי להקל את עבודתם בחושך הכפול ומכופל של הגלות ועקבתא דמשיחא.

וכך גם בנידון דידן – שבפרשת תולדות רואים שייכות גלויה והוראה ברורה בנוגע לכינוס

1 כתרי"ש טוב (הוצאת קה"ת) בהוספות סקי"ט ואילך.
2 שם סקכ"ז ואילך.
3 "היום יום" ב' חשוון. ס' השיחות תש"ב עמ' 29 ואילך.
4 יבמות לט, ב. ועוד.

פרשת תולדות

אברהם הוליד את יצחק (כה,יט)

אברהם הוליד את יצחק: לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק (רש"י)

המפרשים הקשו, שלכאורה היתה התורה צריכה לרמז את המענה לטענת ליצני הדור לעיל, בפרשת וירא, שבה מסופר על לידתו של יצחק.

ויש לומר, שהרי ידוע כי יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה, שלכן עסק בחפירת בארות, הורדת העפר והאבנים המכסים על המעיין וגילוי המים החיים הנובעים מלמטה למעלה. יצא ממנו עשוי, גבורה דקליפה. מוכן אפוא, שדווקא בפרשתנו, כשלומדים שיצחק הוליד את עשוי (גבורה דקליפה), ועיקר עבודתו (מאורעותיו) היה בחפירת בארות (קו הגבורה) – אז מתעורר תוקף הטענה, שאין לו קשר עם אברהם (שמידתו מידת החסד), ויש צורך לשלול טענה זו.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 101)

* * *

מדוע הוצרך הקב"ה לצור באופן מיוחד את צורת קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, והלוא טבע הדברים שכן דומה לאביו?!

אלא אברהם היה 'מרכבה' למידת החסד, ואילו יצחק היה 'מרכבה' למידת הגבורה. הרי שהאב והבן היו בעלי תכונות אופי מנוגדות. הדבר אמור היה להתבטא גם בקלסתר פניהם, שהרי בפנים משתקפות תכונות הנפש, כידוע. לכן הוצרך הקב"ה ליצור את קלסתר פניו של יצחק בדומה לשל אברהם, בניגוד לטבע.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 101-100)

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה... לו לאשה (כה,כ)

סיפור דברי ימי חייו של יצחק בפרשתנו מתחיל בהיותו בן ארבעים, שאז לקח את רבקה לאשה, וסיפור זה משמש הקדמה לעיקר הסיפור – הולדת יעקב ועשוי. וזאת, אף שבמשך ארבעים שנות חייו לפני נישואיו אירעו לו דברים רבים, ובראשם – ניסיון העקדה, וכמוֹכֵן שהייתו בגן־עדן בשלוש השנים שבין העקדה לנישואיו.

ללמדך, שתכלית הכוונה אינה מסירת נפש (העקדה), או העלייה לגן־עדן, אלא בירור העולם, עשיית דירה לו יתברך בתחתונים. ובירור זה קשור בהולדת ילדים, כנאמר (בראשית א, כח) "פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה".

(ספר השיחות תש"נ כרך א, עמ' 155)

שליח הוא כמותו דהמשלח, ולכן בכוחו לפעול על־ידי פעולתו, כאילו שהדבר נעשה על־ידי המשלח.

מה־שאי־כן מה שמעשה העבד מועיל עבור האדון, "מה שקנה עבד קנה רבו"¹⁶, אין זה מפני שהעבד הוא "כמותו" דהאדון, ואדרבה – העבד איננו "כמותו" דהאדון, ולכן לא ייתכן לומר שהוא יוכל לפעול עבור האדון¹⁷, אלא אדרבה – כיוון שאין לו כוחות, איננו מציאות לעצמו והוא קנוי לרבו, הרי המעשה שהוא עושה זהו מעשה האדון, שהוא האדון עושה על־ידי "קניינו".

ד. על־פי הנ"ל יובן גם החידוש בהוראה בעבודת ה' שיש ללמוד מעניין השליחות שבו מדובר בפרשתנו – לגבי ההוראה שיש ללמוד מפרשת חיי־שרה שבה מדובר אודות עבד:

נוסף לזה שבני ישראל הם עבדי הקב"ה, כמו שכתוב¹⁸ "כי לי בני ישראל עבדים" – עשה הקב"ה את בני ישראל גם לשלוחים שלו¹⁹, ובכך ישנה מעלה כפולה:

(א) הדבר מורה על חשיבות בני ישראל [שעוד בטרם נעשו שלוחים הרי הם בדומה, כביכול, לקב"ה, אתם קרויים אדם²⁰ על שם "אדמה לעליון"²¹, ועל־אחת־כמה־וכמה לאחר שנעשו שלוחים, שאז נעשו "כמותו" כביכול].

(ב) את כל העניינים, פועלים הם על־ידי עבודתם, ובמילא ישנה בכך המעלה של "קב שלו", כי השם עשה את האדם באופן אשר "אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבריו"²².

(1) פסחים פח.ב. שו"ע יו"ד סרס"ז סכ"ב. ולהעיר מהדיעה (ראה רשב"א קידושין כג.ב) דמה שקנה עבד נקנה מלכתחילה לרבו.

(17) ואף דאפשר למנות גם עבד לשליח* – הוא דווקא כשממנה אותו לשליח, דע"ז הוא מחשיב אותו למציאות ונעשה כמותו דהמשלח. משא"כ כששולח אותו בתור עבד. [* והא דאין עבד מקבל גט לחבירו מיד רבו שלו (גיטין כג.ב) – הוא משום "דיד עבד כיד רבו דמי וכשמסרו גט בידו לא יצא גט מרשותו" (רש"י שם), אבל כששולח אותו בתור שליח להולכה למסור גט שחרור לחבירו, מסתבר דמהני].

(18) בהר כה.נה. וראה תניא פמ"א (ז,א).

(19) ראה לקו"ת ויקרא א.ג.

(20) יבמות סא, רע"א.

(21) של"ה כ.ב. שא.ב. ובכ"מ.

(22) ב"מ לח, א.

שני גדרים שונים:

גדר השליחות הוא שהמשלח מוסר את העניין לאדם שני, שהוא הזולת יפעל את הדבר עבורו. ואף־על־פי שהסיבה לכך שמעשה השליח יכול לפעול אינה אלא מפני שהמשלח נתן לו את הכוחות וה"בעל־הבית"שקייט" לכך (על־ידי מינויו לשליח) שיעשה "כמותו"¹¹ של המשלח – הרי גידרה של הנתנית־כוח הוא שהמשלח נותן כוחות לאדם אחר כדי שהוא, אדם שני, יהיה מסוגל לפעול.

מה־שאי־כן כאשר מצווים לעבד לעשות משהו, מפני שהעבד הוא "כספו"¹² של האדון (ולא מציאות לעצמו) – הרי זה ממש¹³ עשיית האדון¹⁴.

ג. סיבת החילוק הנ"ל בין שליח לעבד:

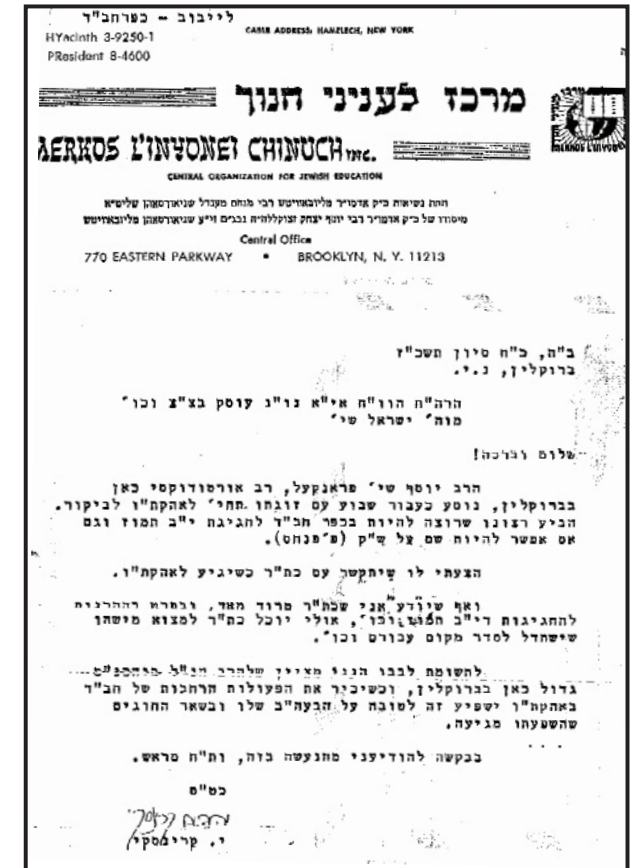
התואר "שליח" מורה על מעלתו, היינו על יחס של חשיבות וערך שקיים בינו ובין המשלח – שהוא "כמותו" של המשלח.

ויתירה מזו: כדי להיות שליח עליו להיות (עוד בטרם המינוי שלו לשליח) בדומה למשלח – "מה אתם כו' אף שלוחכם"¹⁵. ומפני הדמיון שלו למשלח ביכולתו להיות אחר־כך (כשמתמנה לשליח) "כמותו" דהמשלח,

מה־שאי־כן התואר "עבד" מורה להיפך על פחיתות, אשר לא זו בלבד שאיננו "אדון" (שיש לו בעלות על אחרים), אלא יתר על כן – אפילו איננו אדם סתם, ועוד יותר – איננו בעל־הבית על עצמו, איננו "בן חורין".

וכתוצאה מחילוק זה בין שליח ועבד בערך ויחס שלהם אל המשלח ואל האדון, נעשה גם חילוק באופן פעולתם עבור המשלח והאדון:

- (11) משנה ברכות לד.ב. קידושין מא.ב: שלוחו של אדם כמותו.
- (12) משפטים כא,א.
- (13) וצ"ע במקום שנאמר בשליח כמותו ממש (לע"ע מצאתי רק בתשובות הריב"ש סרכ"ח) אם הכוונה לדין מיוחד בשליח זה ואם בכ"ז מחולק בעבד – לדיעה זו. ולא מצאתי לע"ע שידונו בזה. ואכ"מ.
- (14) ונפק"מ לדינא, דלהדיעות ש"משלוח מנות" צ"ל ע"י שליח דווקא (שד"ח אסיפת דינים מערכת פורים סוס"ו. משו"ת בניין־ציון סמ"ד) יש לומר, דאינו יוצא במשלוח ע"י עבד (אם לא כשמיינה אותו לשליח, כדלקמן הערה 17).
- (15) קידושין מא.ב. וש"נ. ואין זה גזה"כ, אלא מובן גם בשכל, שבכדי שיהיה "כמותו" דהמשלח צריך להיות בדומה אליו. וראה לקו"ת ויקרא א.ג.

מכתב אופייני שנשלח מהמזכירות לדאוג לאירוח אישיים המגיעים לארץ

להנהלת המוסדות:
"שלום וברכה!

"הגיעתנו ידיעה כי עומד להופיע בקרוב באה"ק ת"ו [בארץ הקודש תבנה ותכונן], ספר מיוחד על מוסדות התורה, ואשר רובם דמוסדות חב"ד - מפרסמים בו פרטים מחיי המוסד וכו'.

"אשר לכן באם מוסדכם לא סידר עדיין שיפרסמו אותו, בטח תעשו זה בעוד מועד, בכדי שתהיו גם אתם בתוך שאר מוסדות חב"ד.

"בטח יודיעו ההמשך בזה.
"בברכת כט"ס
"ש.מ. סימפסון
"מזכיר."

שנה לאחר-מכן עלה על הפרק רעיון נוסף, אודותיו אנו קוראים במכתב הרב חזקוני מכ"ב כסלו תשכ"ג:

"הנהלת צעירי אגודת חב"ד
"תל אביב,
"ה' עליהם יחיו
"שלום וברכה!

"בקיטור למכתבם מכ"ז תשרי, בו מודיעים שמתכוננים להוציא לאור חוברת משותפת מכל

מוסדות חב"ד באה"ק ת"ו,

"נא להודיענו מהנעשה בזה בכלל, ובאם איזה מוסדות לא הסכימו עדיין להשתתף בזה, מה טעמים? והמוצאים אתם לרצוי שנעוררם על כך?
"בברכת כט"ס
"הרב ח.מ.א. חזקוני."

הוענין מתעכב.
"ע"כ [על כן] פונים אנו לכ' שנית להזכירם ע"ד הנ"ל, ולבקשם לשלוח לנו החומר הנ"ל בהקדם הכי אפשרי.
"בכבוד ובברכת כט"ס
"ניסן מינדל, מזכיר."

בכ"ד טבת תשכ"ב כותבת מזכירות הרבי

ואף שאין זה "כוחי ועוצם ידי"²³ ח"ו, כי אם בכוחו של הקב"ה - הרי הכוח נמסר להם ונעשה עניין שלהם, כמדובר לעיל אשר אף שהשליח מקבל את כוחו מהמשלח, הנה כוח המשלח נמסר לו (לשליח) שהוא יוכל למלא את השליחות. ויש לומר, שנוסף לזה שבעניין השליחות ישנה המעלה של "קב שלו" הנ"ל, הנה על-ידי זה מתמלאת כוונת הבריאה ש"נתאוהו הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים"²⁴ - שהרי השליחות

רואים בפועל בקיום ברכות אלו - אצל השלוחים שנתמנו לפני עשר שנים, עשרים שנה... שכולם הסתדרו, ב"ה, והעמידו משפחות בבנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי

של "דירה בתחתונים" היא, שה"תחתונים" נעשים "דירה" לקב"ה (לא מלמעלה, אלא) מצד הטבע והמציאות שלהם, על-ידי עבודת (וכוח) התחתונים גופא.

ה. כל עניין בתורה הרי הוא בתכלית הדיוק, ובהתאם לכך, הרי שבפעם הראשונה בה מדובר בתורה אודות שליחות [שהיא גם הוראה על השליחות של בני ישראל בכלל ובפרט] - ישנה גם הוראה במה מתבטאת השליחות:

השליחות ד"וישלח יצחק את יעקב" היתה כדי שילך לחרן, לבית לבן, "לקחת לו משם אשה". וכפי שהיה והתברר אחר-כך בפועל - הרי דווקא בחרן ("חרון אף של עולם"²⁵) העמיד יעקב את משפחתו וקיים את הציווי²⁶ ד"פרו ורבו גו", ובאופן של "מטת שלימה"²⁷.

ונוסף לכך ששם העמיד את משפחתו, עשה שם גם דירה לו יתברך בתחתונים, על-ידי ההתעסקות

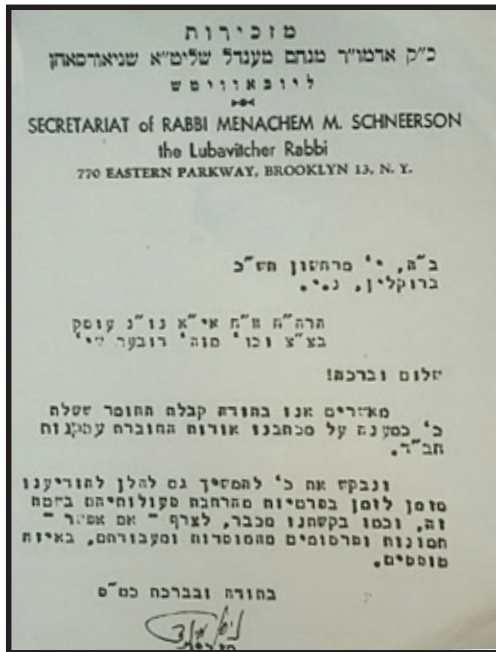
23 עקב ח.ז.
24 ראה תנחומא נשא טז. בחוקותי ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.
25 פרש"י ס"פ נח. וראה לקו"ש חט"ו עמ' 63 ואילך.
26 בראשית א, כח.
27 ויק"ר פל"ו, ה. וראה פסחים נו, א. ספרי דברים ו, ד. ועוד.

בצאן לבן, עד שנהיה אצל יעקב (בחרן) צאן רבות וגו', ובלשון החסידות - שבירר והעלה ניצוצות הקדושה שהיו בצאן לבן²⁸.
ועד שגם בלכתו בדרך, עוד בטרם בואו לחרן (מקום שליחותו) - "ויקח"²⁹ מאבני המקום וישם מראשותיו, היינו שלקח אבנים (דומם, נברא הכי תחתון) ופעל בהם עלייה ועד ש"והאבן"³⁰ הזאת גו' יהיה בית אלוקים".
וזהו גם ההוראה לכל אחד ואחד מישראל -

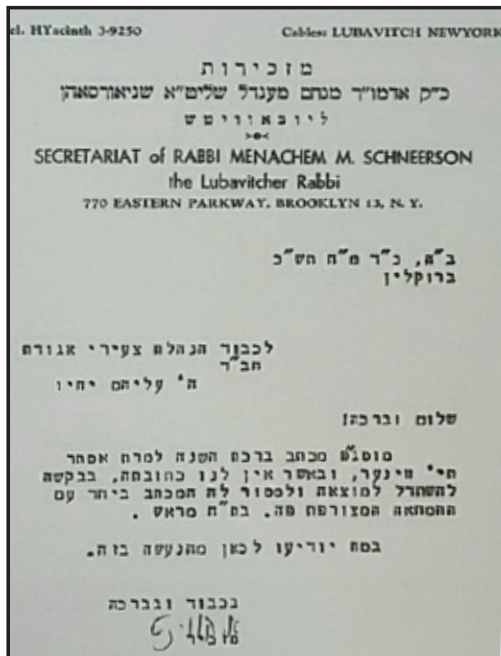
ששליחות נשמתו, אשר ירדה למטה בעולם הזה הגשמי (חרן, חרון אף של מקום בעולם)³¹ היא - לפעול "פרו ורבו גו", הן כפשוטו והן ברוחניות, להשפיע בענייני יהדות על עוד יהודי ועוד יהודי על-ידי מצוות, ותורה בפרט³² (והרי "המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו"³³), וכן להשפיע על אומות העולם (תושבי חרן) שיקיימו שבע המצוות שלהם³⁴, ועד - לעשות את כל העולם כולו, גם החלק שלמטה מסוג המדבר, ועד הדומם (אבני המקום) לדירה לו יתברך³⁵.

ו. ויש להוסיף, אשר על-ידי "וישלח יצחק את

28 ראה תו"א ויצא כג, ג. תו"ח שם לה, ב. שם ר"פ וישלח. אוה"ת שם רכח, א.
29 ויצא כח, יא.
30 שם, כב.
31 שעל זה קאי "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" - אור"ח החיים ויצא כח, יד. הובא ונתבאר בקיצורים הערות לתניא עמ' כז. ד"ה ויצא תר"ל, תר"פ, תר"פ. וראה בארוכה ד"ה ושבת בשלום תשל"ח (קונטרס ר"ח כסלו תשמ"ח נדפס בספר המאמרים מלוקט ב, כסלו, ע' יז) ס"ז ואילך.
32 ראה לקו"ד ח"ד תשמו, א. ס' השיחות תש"א ס"ע 45 ואילך.
33 סנהדרין יט, ב. הובא בפרש"י במדבר ג, א.
34 ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"ח.
35 ראה בכ"ד ד"ה ושבת בשלום הנ"ל.

"להודיענו בפרטיות". בקשה לפרסומים ותמונות

"בקשה להשתדל למוצאה". הנחיית המזכירות לצא"ח

וכמו בקשתנו מכבר, לצרף – אם אפשר – תמונות ופרסומים מהמוסדות ומעבודתם, באיזה טופסים.

"בתודה ובברכת כט"ס

"ניסן מינדל

"מזכיר."

[על אלה נמנה שלוחו של הרבי לארגנטינה "הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מו"ה דובער (שי" בוימגארטין]

בנוסף לכך, ביקש הרבי שלקראת ראש השנה יפרסמו מוסדות חב"ד יחד מודעה משותפת גדולה, ובה יתפרסמו מוסדותיהם.

מכתב-חוזר נוסף שיגרה מזכירות הרבי בכ"א מרחשון תש"כ:

"שלום וברכה!

"לפני כחדשיים הודענו לכ' שעומדים לנו להוציא לאור מהדורא חדשה של חוברת עסקנות חב"ד..."

"בקשנו מכ' להמציא לנו בהקדם האפשרי מילואים והוספות... וסטטיסטיקא, ואם יש תחת ידם תמונות ופרסומים – להמציא לנו איזה טופסים מכ"א [מכל אחד]."

"ולפלא לנו שטרם קבלנו שום מענה מכ',

כ' [כבודם] מתבקשים להמציא לנו בהקדם הכי אפשרי מילואים והוספות בשטח פעולותיהם הם שנתחדשו במשך הזמן הנ"ל, בפרטיות המתאימה וסטטיסטיקה (ואם יש תחת ידם תמונות ופרסומים – מה טוב אם ימציא לנו איזה טופסים מכ"א [מכל אחד], ות"ח ת"ח מראש.

ההקדם ישובח, כי כוונתנו להוציא החוברת החדשה על ר"ה הבע"ל.

בכבוד ובברכה

ניסן מינדל

מזכיר

תמונות וסטטיסטיקות

הצייתנים ששיגרו חומר קיבלו מכתב-חוזר דלהלן:

"ב"ה, י' מרחשון תש"כ

"ברוקלין, נ.י.

"שלום וברכה!

"מאשרים לנו בתודה קבלת החומר ששלח כ' במענה על מכתבנו אודות החוברת עסקנות חב"ד.

"ונבקש את כ' להמשיך גם להלן להודיענו מזמן לזמן הפרטיות מהרחבת פעולותיהם בשטח זה,

הדבר מודגש במיוחד בשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

שמו (השני) הוא "יצחק" – וישלח יצחק את יעקב, ושמו הראשון הוא – "יוסף", על שם "יוסף הוי" לי בן אחר". והרי זוהי מטרת שליחותם של השלוחים המשתתפים בכנס זה – על מנת שאיש את רעהו יעזור ויקבלו החלטות טובות איך להוסיף ולהרחיב את עבודת וקיום השליחות ד"וישלח (יוסף) יצחק את יעקב".

ו. ויש להוסיף ולהדגיש, שהעבודה בכל הנ"ל צריכה להיות בתור שלוחים, היינו לא רק מצד קבלת-עול (עבודת עבד), אלא בתור דבר שלהם (שליח), שאז עוסקים בדבר בחיות אחרת לגמרי.

ואף-על-פי שבקבלת-עול (עבודת עבד) ישנה מעלת הביטול – הרי בשעה שעוסקים בשליחות כדבר פרטי, העבודה היא בתוספת חיות (כנ"ל), וזה מוסיף גם בקיום השליחות בפועל. ולכן, רצונו של המשלח הוא שיעסקו בזה בתור דבר פרטי, ובמילא – הנה מצד הביטול בקבלת-עול גופא, נדרש שהעבודה תהיה (לא רק בתור עבד, אלא) בתור שליח.

ואף-על-פי שעבודת השלוחים צריכה להיות במסירות-נפש, אשר מסירות-נפש קשורה (לכאורה) בביטול – הרי רואים בפועל שפעמים רבות המסירות-נפש קשורה דווקא בתוקף המציאות:

כאשר המציאות היא בחלישות, אזי כאשר מילוי רצונו קשור בקשיים, ועל-אחת-כמה-זכמה בסכנה, הדבר ימנע אותו מלמלא את רצונו; אבל כשהוא בתוקף המציאות – שום דבר לא ימנע בעדו מלהשלים את רצונו, ויפעל לשם כך בכל המצבים, אפילו כשיצטרך לזה מסירות-נפש.

* * *

ז. נוסף על האמור לעיל אודות כללות עניין השליחות, הרי, גם מסדר השליחות דיצחק אפשר ללמוד הוראה ולימוד בסדר השליחות של "וישלח יצחק" שבדורנו:

יעקב" – שיעקב יצא ממקומו של יצחק והלך דווקא לפדן ארם "לקחת לו משם אשה" – נפעל עניין שלא היה גם במקומו של יצחק וגם לא אצל יצחק:

יצחק היה עולה תמימה³⁶, ובמילא, העבודה של הפיכת הסטרא-אחרא, אנשים שהם היפך מקדושה – לקדושה, לא היתה שייכת אצלו [דלא כאביו ואמו ש"אברהם היה מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים"³⁷].

אמנם, על-ידי "וישלח יצחק את יעקב" לפדן ארם, הנה מלבד הביירוים שבירר בחוץ³⁸ לארץ²⁸ היתה "מיטתו שלימה", ועד אשר "אלה תולדות יעקב יוסף"³⁹, שעניינו של יוסף הוא – "יוסף ה' לי בן אחר"⁴⁰, לעשות גם את ה"אחר" ל"בן"⁴¹, היינו, שגם אלו שהם לעת עתה בבחינת "אחר" – יתהפכו, ובפרט על-ידי זה שמגלים שהם באמת בבחינת "בן", ועד – בנו יחידו של הקב"ה, עד ל"בנימין" – "בן ימין"⁴², בן ארץ ישראל⁴³, ארץ אשר עיני ה' אלוך בה (אלוקות), עד ארץ שרצתה לעשות רצון קונה⁴⁴.

ז. והנה, מלבד ההוראה שיש ללמוד מ"וישלח יצחק את יעקב" אודות שליחותו של כל אחד ואחד מישראל, ישנה הוראה מיוחדת לשלוחים בפשטות דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – בנוסף לכך שתוכן השליחות שלהם הוא כשליחות יעקב – שנשלחו למקומות רחוקים, רחוקים ברוחניות, פדן ארם, ולפעמים גם חרן [נוסף לזה שעולם-הזה בכלל הוא חרן, הרי מקומות אלו הן חרן שבעולם-הזה גופא] כדי לפגוש יהודים "אחרים" לפעול בהם את כל הנ"ל (בנוגע לעצמם, בנוגע לשאר בני ישראל ובנוגע למצוות בני נח, כנ"ל) – הרי

(36) פרש"י שבערה 38.

(37) ב"ר פפ"ב,ו. פרש"י לך יב,ה.

(38) משא"כ יצחק, להיותו "עולה תמימה" אין חו"ל כדאי לו (רש"י פרשתנו כו,ב).

(39) ר"פ וישב לו,ב.

(40) ויצא לכד.

(41) ראה אה"ת ויצא רכא ואילך. וחי שפוא ואילך. שדא ואילך. שצב ואילך.

(42) פרש"י וישלח לה,ח.

(43) פרש"י שם.

(44) ב"ר פ"ה,ח.

'ידא אריכתא'

מסמכים ומכתבים ממזכירות הרבי שנחשפים כאן מלמדים על השימוש בצא"ח כ'ידא אריכתא' של הרבי • בין היתר: להפיץ מאמר דא"ח טרי שזה עתה הודפס • לוודא שמכתבי ברכה מהרבי הגיעו לייעדם • לערוך פרסומים מהנעשה במוסדות ופעולות חב"ד, כולל סטיסטיקות, וגם לדאוג לאירוח אישים מחו"ל

כסלו הבע"ל" (ראה צילום).

משלוח עד הבית

מידי שנה בשנה נהג הרבי לשגר מכתב ברכת השנה - שהיה בדרך כלל בעל נוסח אחיד - למאות אנשים בארץ־הקודש. סניפי צעירי חב"ד בתל־אביב ובירושלים היו מקבלים בצורה מרוכזת חבילות של מכתבים ומעבירים אותם לתעודתם לפעמים בצירוף מכתב נלווה.

היו אישים שקיבלו את המכתב בדואר ישיר. אך במקרים מסוימים, כמו לדוגמה "ובאשר אין לנו כתובת" נשלח המכתב לצא"ח (ראה צילום בעמוד הבא).

תמונות ופרסומים

מזכירות

ב"ה, בדר"ח אלול תשי"ט

ברוקלין, נ.י.

לכל מוסדות חב"ד

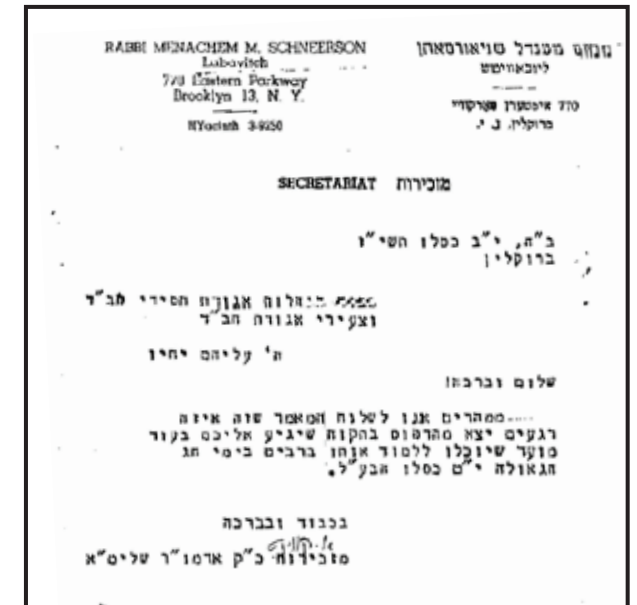
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה:

הננו עומדים להוציא לאור מהדורא בתרא של חוברת עסקנות חב"ד, בהוספת כל הענינים שנתוספו ונתחדשו בשטח פעולות מוסדות חב"ד בכל אתר ואתר מאז הופעת חוברת הנ"ל לפני כשמונה שנים ועד עתה.

בחורף תשי"ז התפרסם מאמר חסידות מוגה של הרבי ד"ה מים רבים שנאמר בשבת־קודש פרשת תולדות - דבר נדיר באותה תקופה - ונאמר (אולי) בשייכות ל"מבצע סיני" שהתרחש באותם ימים (המאמר נדפס גם ב'תורת מנחם' כרך יח עמודים 195-208).

מזכירות הרבי שיגרה את המאמר בתקוה "שיוכלו ללמוד אותו ברבים בימי חג הגאולה י"ט

מאמר טרי מהדפוס. צילום ממכתב המזכירות

הארץ זו משנה, דגן זו תלמוד, תירוש זו אגדה⁵⁰, ועוד.

וגם: נוסף לברכות שבירך יצחק את יעקב לפני שליחותו לחרן, הרי תיכף לאחר השליחות עצמה חזר ובירכו מיד עוד ועוד, "ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו גו' ואיל שד"י יברך אותך ויפרך וירבך והיית לקהל עמים, ויתן לך את ברכת אברהם לך

לפני שיצחק שלח את יעקב לחרן - ברכו⁴⁵ "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש וגו"⁴⁶.

והברכה היא שלא על דרך הרגיל כלל - "ויתן", "יתן ויחזור ויתן"⁴⁷:

דהנה בדרך כלל מברכים תחילה את עיקר הברכה, ולאחרי זה מוסיפים על העיקר, אבל

המשלח מברך את כל אחד ואחד מהשלוחים עוד לפני צאתו לשליחותו, וממשיך ומברך אותו בכל הברכות הדרושות לו, עד לברכות הגדולות ביותר שיכולות להיות

ברכת יצחק היתה באופן כזה שמלכתחילה התחיל בהוספה ("מלכתחילה אריבער") - "ויתן", בוא"ו המוסיף לפני "יתן".

וגם: תוכן ברכת יצחק הוא "עיקר ומקור כל הברכות לעולם", מכיוון ש"עיקר ההשפעה בריבוי אור וחיות ביותר" הוא דווקא על־ידי יצחק, בחינת גבורות, "לפי שיש בהם תגבורת אור וחיות בכוח עצום יותר כו"⁴⁸.

והברכות הם לכל לראש בגשמיות העולם - "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש גו'" בפשטות, אין מקרא יוצא מידי פשוטו⁴⁹.

ונוסף לזה (אבל כמובן שזהו עיקר) - ברכות אלו כוללות את כל הפירושים שבזה במדרשי חז"ל, ולדוגמא: "מטל השמים זו מקרא, ומשמני

45) ויש לומר, שגם בזה נראה החידוש של שליחות (לגבי עבדות) - כי היות שהשליח הוא מציאות בפני עצמו וצריך לקיים שליחותו (גם) בקב שלו, אפשר להיות אצלו כמה בלבולים בקיום שליחותו, ולכן זקוק הוא לברכות להסיר הבלבולים כו'; משא"כ העבד בטל לגמרי אל אדונו, עד שהוא מציאות האדון, ובמילא אינו עושה שום חשבונות בקיום ציווי האדון.

46) פרשתנו כז, כח ואילך.

47) וגם זה פשוטו של מקרא, ואדרבה - פירוש הראשון בפרש"י.

48) סידור עם דא"ח שער התקיעות רמז, א"ב.

49) שבת סג, א, וש"נ.

ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגוריך וגו"⁵¹. ולאחרי זה, גם בהתחלת השליחות בפועל - מקבל יעקב את ברכות הקב"ה: "והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה וזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתיך בכל אשר תלך וגו"⁵², ועד שהדבר פעל מיד ביעקב - "וישא יעקב רגליו, משנתבשר בשורה טובה שהובטח בשמירה נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת"⁵³, עד ש"כוחו גדול"⁵⁴.

י. מכך אפשר ללמוד גם בנוגע ל"וישלח יצחק" בדורנו זה - בקשר לכינוס השלוחים הנוכחי⁵⁵:

לפני ש"יצחק" שבדורנו שולח שליח - הרי הוא מברך אותו, ובברכות שלמעלה ממדידה והגבלה - "יתן ויחזור ויתן", ובברכות הכי גדולות - "מקור

50) ב"ר פס"ו, ג.

51) פרשתנו כח, א ואילך. וראה שם, וירא גו' כי ברך יצחק את יעקב ושלח אותו גו'.

52) ויצא כח, יד ואילך.

53) שם כט, א ובפרש"י.

54) פרש"י שם, י.

55) ובפרט שיום התחלת הכינוס הוא בשבת קודש מברכים וערב ראש־חודש כסלו, שכל ראש־חודש הוא מעין ראש־השנה (ומקבל מברכת ראש־השנה), ובפרט ר"ח כסלו - הכולל י"ט

כסלו, ראש־השנה לחסידות. והרי עיקר המשכה דראש־השנה היא על־ידי יצחק וברכת יצחק ("ויתן לך") - כמבואר

בסידור שבהערה 48.

חידוש בעניין השליחות

ההסבר היחיד לחושך הגלות

...מזה מובן הלימוד וההוראה שכל יהודי לוקח משליחות יעקב לחרון, שהקב"ה הוריד את נשמתו (של היהודי) מ"באר שבע" כאן למטה ב"חרנה", לעשות דירה לו יתברך בתחתונים. והגם שזו ירידה הכי גדולה, עד שלא בערך, אינו צריך להתפעל מזה, כיוון שהוא שלוחו של הקב"ה, ושלוחו של אדם העליון כמותו, עד "כמותו דהמשלח ממש" (ככיכול). ואדרבה: כיוון שהוא נמצא ב"חרנה", ששם לא רואים בגלוי את ההשפעה של המשלח, הרי הוא זקוק עוד יותר, ובמילא הוא מקבל, את תוקף וכוח המשלח. ודווקא על-ידי הירידה גדולה – נפעלת עלייה הכי גדולה, למעלה ממקום ("באר שבע") שממנו ירדה הנשמה. והלימוד מודגש עוד יותר כאשר בני-ישראל נמצאים בגלות, שבשליחות של ירידת הנשמה בגוף עצמה – זוהי ירידה גדולה יותר, "אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם", לא מיבעי בזמן רדיפות וגזירות המלכות בחושך הגלות, אלא אפילו בזמן (כמו עתה) שיהודים נמצאים במלכות של חסד, ועובדים עבודתם במנוחת הנפש ומנוחת הגוף – עם כל זה אין זה דומה למצב האמיתי שבני-ישראל צריכים להיות בו, סמוכים על שולחן אביהם, עד באופן ש"והיו עיניך רואות את מוריך". ובמילא זקוקים הם יותר להגיע לתוקף וכוח המשלח, ועל-פי הכלל שירידה צורך עלייה, וככל שהירידה גדולה יותר, אזי העלייה הבאה לאחר זה גדולה יותר – ואם כן מובן שהירידה בגלות, מביאה לעלייה וגילוי גדול יותר של כוח המשלח אצל השליח, וגם – גילוי גדול יותר בכל העניינים, בדוגמא כפי שהיה בגלות מצרים, שהביא ל"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", ועל-אחת-כמה-וכמה בגלות זה האחרון, שנמשך כבר למעלה מ-1900 שנה, וההסבר היחיד לכך הוא – שזה כדי להביא ל"רכוש גדול" שלא בערך כלל – בגאולה האמיתית והשלימה. – ולהעיר, שכעת, לאחר כל כך הרבה שנים בגלות, גם זה כבר לא הסבר, כיוון שכבר מזמן היו יכולים לקבל ה"רכוש גדול" העתיד. ועל-פי זה יש לומר הטעם לזה שדווקא בדורות האחרונים בגלות, בא החידוש בעניין השליחות על-ידי רבותינו נשיאינו בכלל, ובמיוחד – על-ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו – "וישלח יצחק" שלוחים, שהכניס כוח חדש בכללות עניין השליחות של כל יהודי (בתור שלוחו של הקב"ה), על-ידי זה שציווה ונתן כוח שהשליחות של כל יהודי בדורנו היא להפיץ תורה ויהדות והפצת המעיינות חוצה. ואמר שלשם כך יש צורך ביציאה ממקומו ומצבו – "ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה", ולהגיע ליהודים בכל מקום שהם... ועל-פי הנ"ל יש לומר הטעם לזה, שככל שחושך הגלות הוא ארוך ועמוק יותר – כך יש צורך גדול יותר בעבודת השליחות ד"חרנה", להגיע ליהודים בכל מקום שהם ולעוררם שיתמסרו עוד יותר לכל ענייני יהדות.

(משיחת שבת תולדות, מברכים-החודש וערב ראש-חודש כסלו ה'תשנ"א; התוועדות תנש"א, כרך א, עמ' 328-327)

והרי, ברכות אלו הן ברכות הכי גדולות, אלא, שמצד הרגילות, לפעמים לא שמים לב לזה כדבעי, וטועים לחשוב שלא מקבלים מהמשלח את כל הברכות הדרושות.

א. ומכאן מענה לשלוחים השואלים ומבקשים ברכות בעניינים שונים, החל מפרנסה בגשמיות, כדי שיוכלו למלא את שליחותם במילואה ללא בלבולים צדדיים: המשלח מברך את כל אחד ואחד מהשלוחים עוד לפני צאתו לשליחותו, וממשיך ומברך אותו בכל הברכות הדרושות לו, עד לברכות הגדולות ביותר שיכולות להיות: "ויתן לך – יתן ויחזור ויתן – האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ גו", וכמה וכמה מברכות אלו כבר התקיימו בפועל – די אם יתבונן בחייו הפרטים, בחיי בני ביתו ובהצלחה שהיתה בעבר בקיום השליחות שלו למעלה מדרך הטבע – ויראה את ריבוי ברכות המשלח שבו. ועוד והוא העיקר: כוונת כל הברכות היא – להוסיף כוחות ומרץ בקיום השליחות בפועל, אשר "נשא לבו את רגליו ונעשה קל ללכת", ו"כוחו גדול" בשליחותו בעולם, מבלי הבט על כל ההעלמות והסתרים ומניעות ועיכובים שמסביבו. ואדרבה: על-ידי העבודה בקיום השליחות ב"חרון אף של עולם" – יהיה "ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות"⁵⁷, החל מעשירות בגשמיות, וגם – עשירות ברוחניות: עד כמה שהיה "כוחו גדול" בקיום שליחותו עד עתה – הרי תמיד הולך ומוסיף "מעלין בקודש"⁵⁸ ו"מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, מאתיים רוצה ד' מאות"⁵⁹, וכן הלאה.

(משיחות שבת פרשת תולדות, מברכים-החודש וערב ראש-חודש כסלו ה'תשנ"א; התוועדות תשנ"א, כרך א עמ' 498-504 – תרגום מיידיש)

57) ויצא ל.מג.

58) ברכות כח.א. וש"נ.

59) ראה קה"ר פ"א.יג. פ"ג.י. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי-שרה. שערי-תשובה לר"י ב.כז. מנורת המאור להר"י אלנקוה ח"ד פ"ד עמ' 250.

כל הברכות לעולם".

ולכל לראש – ברכות בגשמיות, "ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש גו", שיתברכו בפרנסה בהרחבה, "ויפרך וירבך גו" – בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי.

ולאחרי זה – הברכות כוללות ברכות בעבודתו הרוחנית של השליח, בלימוד התורה, נגלה ופנימיות התורה, וקיום המצוות⁵⁶, ובעיקר – ברכות בקיום שליחותו בפועל בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה.

וכן בעת מינוי השליח – מקבלים עוד פעם את ברכת "יצחק", וגם כשיוצאים בשליחותו, מקבלים מיד ברכות נוספות מהקב"ה – "והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בכך כל משפחות האדמה ובזרעך, והנה אנוכי עימך ושמרתיך בכל אשר תלך וגו'", שיצליח בקיום השליחות ד"ופרצת וגו'" – הפצת המעיינות חוצה. כלומר: נוסף לכך שהמשלח, נשיא דורנו, אמר והורה שקיבל את הנשיאות מאביו בתנאי שכל העניינים יהיו בחסד וברחמים, וכמובן שהדבר חל על כל שלוחיו (שהם "כמותו" דהמשלח) – מברך המשלח את כל אחד ואחד לפני שיוצא בשליחותו, בעת מינוי השליחות, ואחר-כך גם בהתחלת השליחות.

והברכות נמשכות על כל משך זמן השליחות, וגם ל"זרעך" עד סוף כל העולם.

וכפי שרואים בפועל בקיום ברכות אלו – אצל השלוחים שנתמנו לפני עשר שנים, עשרים שנה (וכיוצא בזה) – שכולם הסתדרו, ב"ה, והעמידו משפחות בבנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות, בבני, חיי ומזוני רוויחי ובכולם רוויחי, ונוסף לזה – רואים את הברכות שלמעלה מדרך הטבע בהצלחת השלוחים במילוי שליחותם בהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה.

56) ע"ד סדר הנהגת הבעש"ט, שלכל לראש עוד לבני ישראל בגשמיות (עוד קודם לגמרי מהתגלותו), ואחר-כך – ברוחניות. וראה בזכרונות כ"ק מו"ח אדמו"ר.